

Siretorp, RAÄ 61

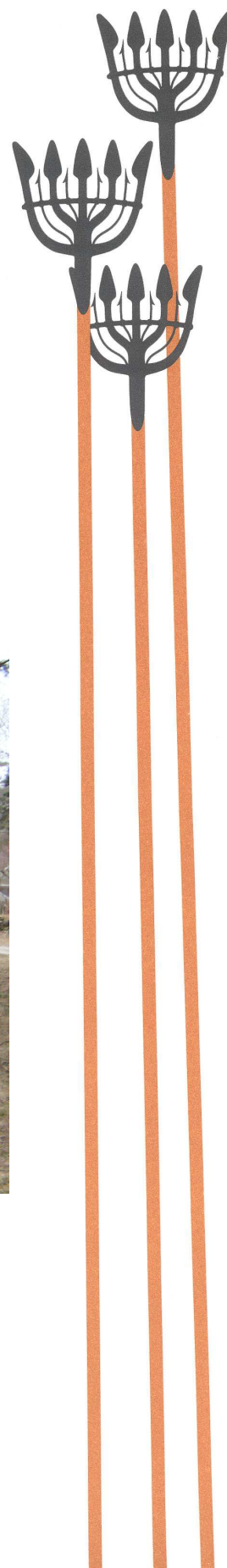
Siretorp 9:23, Mjällby socken
Sölvesborgs kommun

Arkeologisk förundersökning

Blekinge museum rapport 2011:5

Åsa Alering

Innehåll

Inledning	s. 5
Bakgrund	s. 5
Kunskapsläget	s. 6
Syfte	s. 6
Områdesbeskrivning och metod	s. 6
Undersökningens resultat	s. 7
Sammanfattande diskussion	s. 8
Undersökningens måluppfyllelse	s. 8
Litteratur	s. 9
Tekniska och administrativa data	s. 9
Bilaga 1 – schaktbeskrivning	s. 10
Bilaga 2 – foton	s. 11

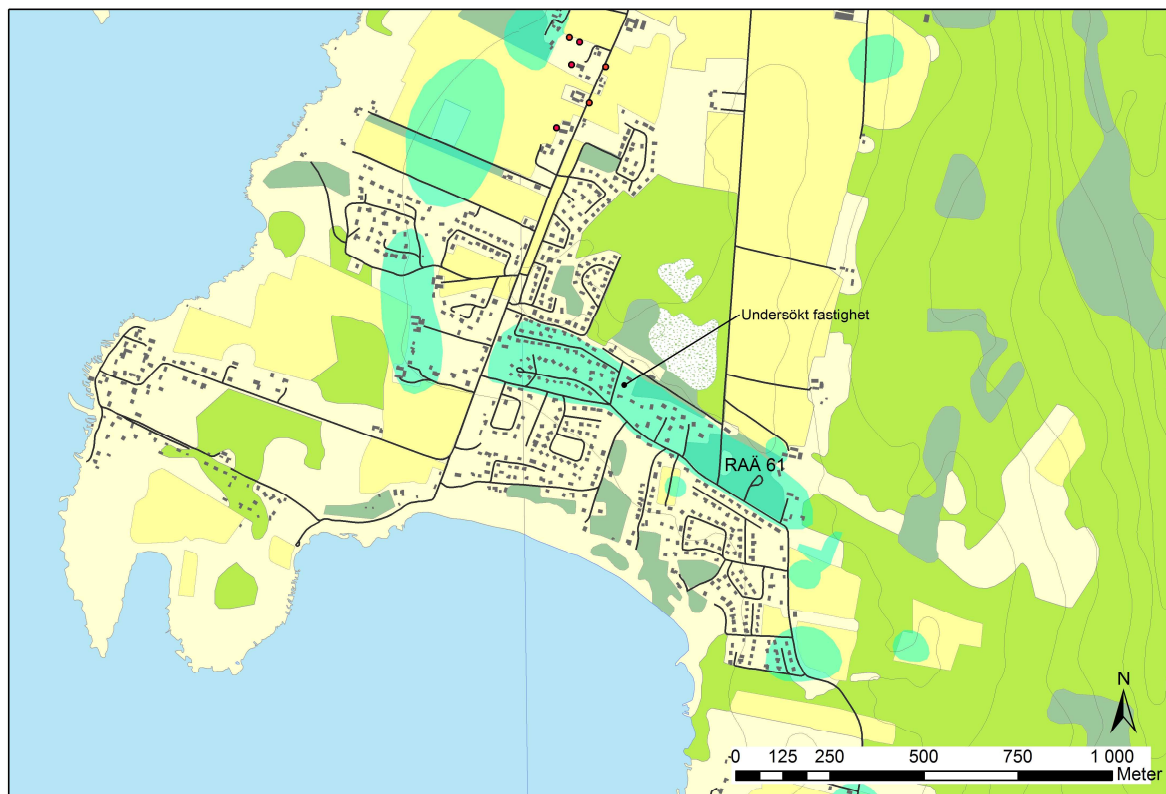

Inledning

Blekinge museum har tillsammans med Kulturparken Småland/Smålands museum genomfört en arkeologisk förundersökning inom Siretorpsboplatsen (RAÄ 61, Mjällby socken). Undersökningen föranleddes av en planerad sommarstugebyggnation inom fastigheten Siretorp 9:23 i Sölvesborgs kommun. Undersökningen, som bekostades av fastighetsägaren Dan Adrianzon, genomfördes den 8 april 2011. Ansvarig för fält- och rapportarbete var Åsa Alering, Kulturparken Småland.

Bakgrund

Det aktuella undersökningsområdet är beläget inom boplatsen RAÄ 61 i Mjällby socken (fig. 1). Fornlämningen ligger vid Sandviken på Listerlandet, cirka 3 km sydsydost om Sölvesborgs tätort och inom det strandnära flygsandsfältet på byn Siretorps utägor. På platsen finns idag en omfattande fritidsbebyggelse. Den för stenåldersarkeologin så betydelsefulla Siretorpsboplatsen utgör en del av det i princip sammanhängande stråk av lämningar från stenåldern som präglar kustremsan från Sölvesborg till Sillnäs udde.

Fig 1. Utsnitt ur fastighetskartan med undersökta tomten inom Siretorpsboplatsen RAÄ 61 (Mjällby socken) markerad.

Kunskapsläget

Kunskapen om stenåldern på Lister baseras i stor utsträckning på de omfattande grävningar som genomfördes vid Sandviken under 1900-talets första hälft (se ex. Bagge & Kjellmark 1939). Under 2010 genomfördes dock en större förundersökning i Ljungaviken strax norr om Siretorp, vilken visade på boplatssämnningar från såväl äldre och yngre stenålder, samt järnålder och medeltid (Kjällquist 2010). Kompletterande studier med inriktning på stratigrafi och kvartärgeologiska förutsättningar har därefter bidragit med en djupare förståelse för natur- och kulturmiljöernas skiftning över tid. Idag finns en relativt god insikt om Östersjöns stadier och strandlinjeförskjutningsproblematiken (se Berglund & Sandgren 2010). Merparten av Listerlandets kända stenåldersboplatser registrerades i samband med inventeringar redan på 1920 och 1930-talet. Grundläggande, vetenskapliga frågor om lämningarnas allmänna beskaffenhet och bevarandegrad återstår dock att besvara.

Syfte

Det övergripande syftet var att lokalisera eventuella kulturlager och anläggningsbestånd inom platsen för den tilltänkta sommarstugan. Målsättningen var att nå en fördjupad insikt om boplatstens fysiska utsträckning, materialmässiga omfattning, samt en ökad kunskap om lämningens inbördes kronologiska förhållande.

Fig 2. Den sandiga åsen inom undersökningslokalen. Foto mot norr, Åsa Alering.

Områdesbeskrivning och metod

Den avstyckade tomten dominerades av en sandig ås i öst – västlig riktning. Den planerade sommarstugan var placerad på krönet och sydslutningen av åsen (fig. 2). Undersökningen gjordes genom att ett mindre antal schakt togs upp med maskin (fig. 3). Schaktningen gjordes stegvis ned till 0,6 meter under marknivån och alla ytor rensades för hand under schaktningens gång. I ett av schakten grävdes en mindre yta ned till 1,6 meter under nuvarande marknivå, i syfte att få grepp om eventuella

underliggande, översandade kulturlager. Profilens norra sida dokumenterades med foto och en handritad profil. Denna del av schaktet är markerat med rött på figur 3. Alla schakt mättes in med GPS av Blekinge mätservice. En meterruta grävdes för hand.

Undersökningens resultat

Inom undersökningsområdets grävdes tre schakt med maskin. De var 7 – 10 meter långa och intill 1,5 meter breda. I det sydöstra hörnet av schakt 1 och 2 framkom en del av ett kulturlager (se fig. 3 och lager 3, fig. 4). Det var 0,10 – 0,15 meter tjockt och utgjordes av mörkbrun sand med inslag av sot, kol och enstaka flintfynd. I östra delen av schakt 2 togs ett 1,6 meter djupt schakt upp i syfte att fastställa om det fanns översandade kulturlager även längre ner i marken (fig. 4).

I schaktets norra profil syntes här ett lager av ljus brungrå sand, cirka 1 meter under nuvarande marknivå (lager 6, fig. 4). I lagret fanns enstaka kol och fynd av flinta, obränt djurben och skörbränd sten. Cirka 1,2 meter ned under nuvarande marknivå fanns ytterligare ett kulturpåverkat lager. Det utgjordes av ljus beige grå sand med kol och horisontella mörkare strimmor (lager 8, fig. 4). Även i lager 8 framkom fynd av skörbränd sten. Schaktet grävdes inte ner till steril lera eftersom det innebär en säkerhetsrisk med så höga profilväggar.

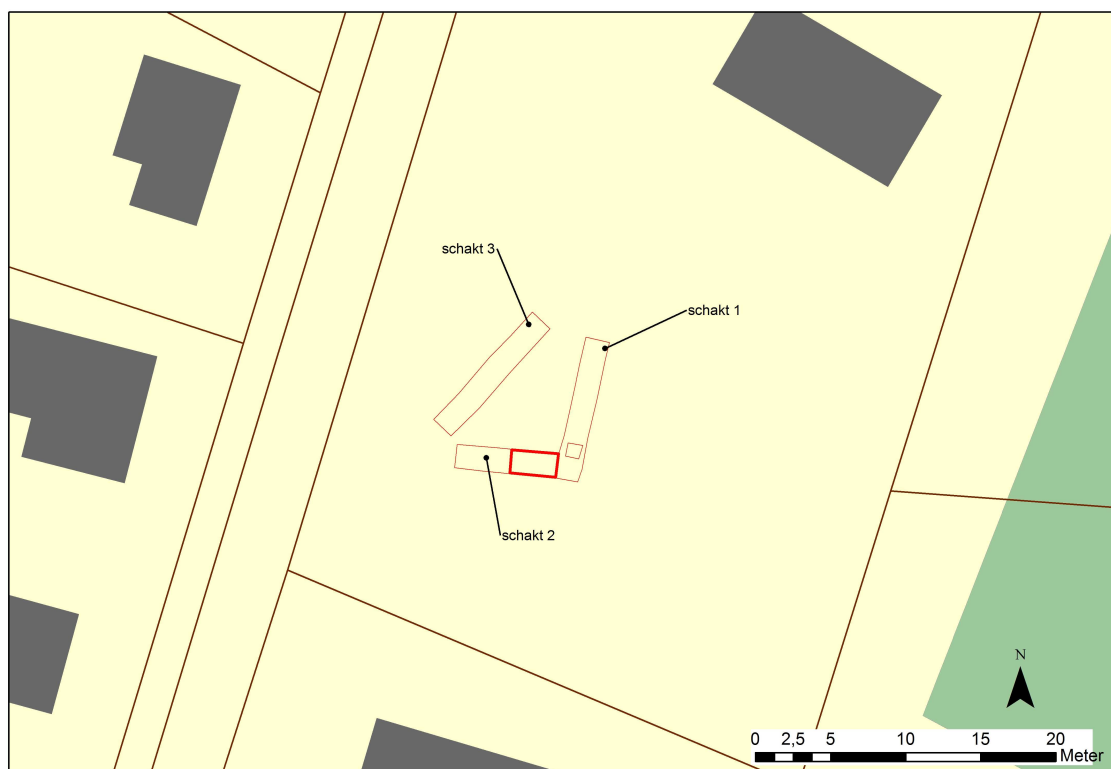

Fig. 3. Schaktens läge på Siretorp 9:23. Den röda markeringen visar det område där djupschaktet grävdes.

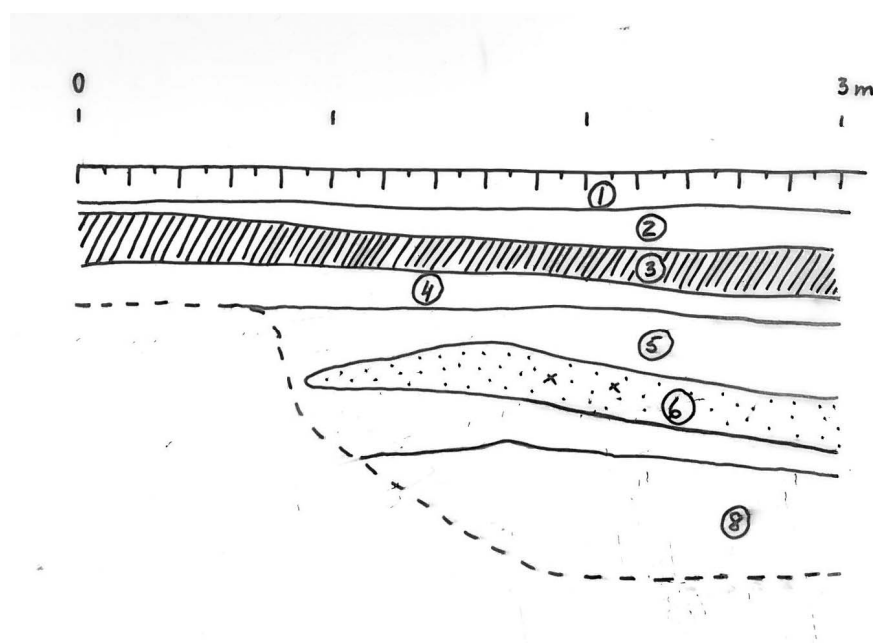
De fynd som tillvaratogs utgjordes av flintavslag samt en fragmentarisk djurtand. I övergången mellan lager 3 och 4 i schakt 1 framkom enstaka fynd av flinta. De utgjordes en större avfallsbit i Kristianstadflinta med kortex (F2) och ett splitter i sydiskandinavisk flinta (F1). I schakt 2 framkom också en avfallsbit i Kristianstadflinta i botten av lager 3 (F3). I lager 4 i schakt 1 framkom ett avslag av Kristianstadflinta (F4).

I lager 6 framkom en eld- eller frostsprängd avfallsflinta som delvis var vitpatinerad (F5). I samma lager framkom en del av en obränd tand till ett större däggdjur (F6), samt två bitar skörbränd eller

skärvig sten (F7). Tandens var i ett mycket dåligt skick. Även i lager 8 framkom en bit skörbränd eller skärvig sten (F8).

Fnr	Läge	Lager	Material	Vikt	Antal	Sakord	Status	Övrigt
1	schakt 1	3	sydskandinavisk flinta		1	splitter		
2	schakt 1	3	kristianstadflinta		1	avslag	proximal	
3	schakt 2	3 (botten)	kristianstadflinta		1	avfall		
4	schakt 1	4	kristianstadflinta		1	avslag	proximal	
5	schakt 2	6	kristianstadflinta		1	avfall		elddspr? Vitpatinerad
6	schakt 2	6	emalj? animalisk		1			mkt skör
7	schakt 2	6	bergart		2			skörbr. el. skärvig
8	schakt 2	8	bergart		1			skörbr. el. skärvig

Tabell 1. Fynden från förundersökningen.

Figur 4 visar den renritade profilen i schakt 2 mot norr. Lager 1 utgörs av förna, lager 2 är ljusbrun sand, lager 3 är mörkbrun sand med inslag av kol. Lager 4 är brunröd flammig sand med enstaka inslag av kol. I övergången mellan lager 3 och 4 framkommer enstaka fynd av flinta. Lager 5 är gulbrun "steril" sand. Lager 6 är ljusbrungrå sand med fynd av flinta och obränt djurben. Lager 7 är ljusbeige "steril" sand och lager 8 är ljusgråbeige sand med bruna horisontella strimmor och fläckvisa förekomster av kol.

Sammanfattande diskussion

I undersökningsområdets sydöstra del fanns kulturpåverkade lager med enstaka fynd, främst i övergången mellan lager 3 och 4. Trots en noggrann rensning för hand genom lager 3 och en meterruta ner i lager 4 framkom endast ett fåtal fynd av slagen flinta. I lager 6 och 8 framkom fynd av en enstaka flinta, en tand och enstaka skörbränd sten. Det är oklart om flintan i lager 6 verkligen är slagen, eller om den är så kallad strandflinta. Vitpatineringen av flintan kan tyda på att den är eldpåverkad, men de sprängda ytorna och den partiella ytpatineringen kan också uppkomma av frost och vatten. Förekomsten av skörbränd eller skärvig sten kan dock stärka hypotesen att även flintan är eldpåverkad. Karaktären på fynden och lagren 6 och 8 gav intryck av att kunna vara utkastlager i vatten. Inga av fynden är daterbara.

Undersökningens måluppfyllelse

Förundersökningen inom RAÄ Mjällby 61 på fastigheten Siretorp 9:23 kunde visa att det finns kulturpåverkade lager på olika nivåer inom delar av den plats som ska bebyggas. Inga anläggningar kunde dock lokaliseras. Undersökaren bedömer att fyndens karaktär och det faktum att det fyndförande området endast ska bebyggas med trädäck på plint, inte ger tillräckligt underlag för en särskild arkeologisk undersökning på platsen. Alla beslut kring ärendet fattas dock av länsstyrelsen i Blekinge.

Litteratur

Bagge, A & Kjellmark, K. 1939. *Stenåldersboplatserna vid Siretorp i Blekinge*. Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien. Stockholm.

Berglund, B-E & Sandgren, P. 2010. *Strandförskjutningen i Blekinge – från istid till nutid. Blekingeboken*.

Kjällquist, M. 2010. Arkeologisk förundersökning 2010. Ljungaviken. Boplatsslämningar från sten- och järnålder samt ett järnåldersgravfält. Blekinge, Sölvesborg och Mjällby socken, Sölve 3:10 m fl, RAÄ Sölvesborg 23:1,72, 73 och 82 samt RAÄ Mjällby 71:1, Sölvesborgs kommun. *UV Syd Rapport 2010:31*.

Tekniska och administrativa uppgifter

Länsstyrelsens diariernr:	431-2410-10
Blekinge museums diariernr:	140-0439-10
Uppdragsgivare:	Dan Adrianzon, Jönköping
Ansvarig institution:	Blekinge museum
Län:	Blekinge
Kommun:	Sölvesborg
Socken:	Mjällby
RAÄ nr:	RAÄ 61
Ekonomiska kartan:	3E 2f
Koordinater (SV hörnet):	6208776/475488
Koordinatsystem:	Sweref 99TM
Typ av undersökning:	Arkeologisk förundersökning
Personal:	Åsa Alering
Fältarbetet utfört:	2011-04-08
Arbetad tid:	7 tim fält, 5 tim rapport

Fynd och fältdokumentation förvaras på Blekinge museum.

Bilaga 1 – schaktbeskrivning

Schakt 1 var 10 meter långt (N-S), 1,5 meter brett och 0,6 meter djupt. Inom tre meter av schaktets södra del framkom lager 3 (för beskrivning av profil, se fig. 4). Enstaka fynd av flinta i övergången mellan lager 3 och 4.

Schakt 2 var 7 meter långt (Ö-V), 1,5 meter brett och 0,6 meter djupt. Lager 3 och 4 återfanns i schaktets östligaste del, men tunnades ut betydligt i väster. I schaktets östligaste del grävdes ned till 1,6 meters djup (se profil fig. 4). Enstaka fynd av flinta och obränt djurben framkom i lager 6 och skörbränd sten i lager 8.

Schakt 3. 10 meter långt (NNÖ – SSV), 1,5 meter brett och 0,6 meter djupt. Lager 1, 2 och 3 framkom, men lager 4 var mycket tunt. Inga fynd eller anläggningar framkom.

Bilaga 2 – foton

Schakt 1 mot norr. Foto: Åsa Alering

Schakt 2 mot väster. Foto: Åsa Alering.

*Schakt 3 mot
nordnordöst. Foto: Åsa
Alering.*